

LEEWARDER COURANT

open monumentendag
Even 'spieken' in het huis
van Geert Mak > 3

sport
Stunt tegen Ajax blijft uit
voor SC Heerenveen > 34-35

Zonneboot 'vliegt' over IJsselmeer

Hoe houden zonneboten zich op het buitenwater? Dat wilde de organisatie Solar Sport One wel eens uitproberen en zo startten twee zonneboten zaterdag vanuit Stavoren om het IJsselmeer over te steken naar Enkhuizen. De snelste deed er 82 minuten over. Meer hierover op pagina 2. FOTO MARTIJN RADSTAKE

Steden slaan alarm: geld voor zwembad en bieb is op

MARCIA NIEUWENHUIS

LEEWARDEN Grote en middelgrote steden in Nederland kampen met grote tekorten. Daardoor dreigen zwembaden, sportclubs en bibliotheken te moeten sluiten. Leeuwarden hoort bij de steden die de hardste klappen opvangen.

De G40, een stedennetwerk van veertig grote en middelgrote steden in Nederland, slaat alarm. Volgens Paul Depla, burgemeester van Breda en voorzitter van de G40, zijn bezuinigingen onvermijdelijk. „In elk gemeentehuis wordt nagedacht over noodzakelijke bezuinigingen.”

Daarbij gaat het bijvoorbeeld om minder onderhoud voor de openbare ruimte en minder steun voor minima.

Vooraf grote steden buiten de Randstad die een belangrijke functie voor de regio vervullen, komen er volgens de Groningse wethouder van Financiën Paul de Rook bekaaid van af. „In Leeuwarden, Nijmegen, Enschede, Groningen en Breda vallen de hardste klappen.” De G40 onderzoekt momenteel waarom juist die gemeenten er zo slecht uitkomen.

Het stuit De Rook tegen de borst dat het Nederland economisch goed gaat, maar dat lokaal fors moet wor-

'In ieder gemeentehuis wordt nagedacht over noodzakelijke bezuinigingen'

den bezuinigd. „Het kan niet zo zijn dat op rijksniveau meer dan 10 miljard euro overblijft, terwijl wij moeten nadenken over het sluiten van zwembaden en bibliotheken. Volgens mij maak je dan als overheid een heel slechte beurt.”

Aan de vooravond van Prinsjes-

dag doet Depla samen met De Rook en Willem-Jan Stegeman, wethouder van Financiën in Amersfoort, een klemmend beroep op het kabinet om meer geld vrij te maken voor de gemeenten. Die namen de afgelopen jaren veel verantwoordelijkheden over van het rijk, zoals de jeugdzorg en sociale taken. Maar steden krijgen minder geld van de rijks-overheid dan verwacht, omdat het rijk minder geld heeft uitgegeven. Hierdoor komen de gemeenten volgens de G40 de komende vier jaar 'ongeveer een half miljard euro tekort'. Depla: „Het rijk mag een begrotingstekort hebben, wij mogen dat niet.” **pagina 4-5**

“
NOU HEBBEN
WE EENS IETS
PUUR-NATUUR...
KRIJG JE BOT
'NEE' TE HOREN

Visser Dirk Kraak
over het gebruik
van yakleer > 18-19

prinsjesdag
Kabinet geeft
minder uit
dan beloofd
> 8

schierstins
Russische
kunst van
ex-Kamerlid
> 22-23

het weer

Niets missen?
Volg de LC via

losse nummers ma t/m vr €2,49 za €3,69

Postbus 394,
8901 BD Leeuwarden
268ste jaargang
nr. 218 - 56 pagina's

commentaar Hoekstra's disclaimer

Halverwege de vorige eeuw nam koning Willem II zijn zoons mee als hij de jaarlijkse troonrede uitsprak in Den Haag. De jongens gingen te paard. Vermoedelijk werd zo de naam Prinsjesdag geboren, maar niemand die het zeker weet. De happening evolueerde tot een feestelijke stoet vol pracht en praal met koetsen en paarden die uit alle hoeken en gaten van het land worden aangerukt. En hoedjes, vooral veel hoedjes, een erfenis die we danken aan Erica Terpstra.

Morgen is het weer Prinsjesdag. En het is net of de verwachtingen ieder jaar vroeger en hoger worden gesteld. Al in de zomermaanden gonst het woord 'Miljoenennota' door de gangen van het Tweede Kamergebouw. Wat zou erin staan? Hoe zit het

50 miljard euro is nergens te bekennen

met de koopkrachtplaatjes?

De opwinding was groot toen het woord 'Investeringsfonds' viel. Minister van Financiën Wopke Hoekstra zou een fonds voor leuke dingen in het leven roepen. Van wel 50 miljard euro! De heren en dames van lobbyorganisaties kregen er natte monden van. In kranten en talkshows schoof iedere sector zichzelf naar voren met een wensenlijstje waarmee Nederland nu eens eindelijk echt vooruit kon.

Vrijdag kwam de deceptie. Amper een uur nadat de Tweede Kamerleden hun Miljoenennota onder embargo hadden opgehaald, lekten de eerste geschreven delen uit. *De Telegraaf* was 5 minuten eerder dan Frits Westers *RTL4*. Dat was welhaast de grootste verrassing.

We leerden dat er voor de koopkracht 3 miljard euro extra

wordt uitgetrokken. De midden- en hogere inkomens gaan er tussen de 2,2 en 2,4 procent op vooruit, de laagste inkomens 1,4 procent.

Dat is mooi, zo'n boodschappenkar extra in de maand, al weten we dat we koopkrachtplaatjes met een korrel zout moeten nemen. Ze willen achteraf nogal eens tegenvallen. Hoekstra houdt nadrukkelijk een slag om de arm. Hij komt met een disclaimer. „Het kabinet kan de koopkracht niet garanderen.”

We weten sinds vrijdag dat Defensie inderdaad 162 miljoen euro extra per jaar investeert in mensen en in materieel. Dat er 9 extra F-35-straaljagers worden aangekocht, bovenop die 37 waarvoor Defensie het aankoopbonnetje al in huis had.

En dat investeringsfonds? Er komt slechts een onderzoek.

„We werken de contouren uit van een investeringsfonds dat voeding biedt aan verstandige investeringen ten bate van ons verdienvermogen op de lange termijn”, zo schrijft Hoekstra zuinig. Het bedrag van 50 miljard euro is in geen velden of wegen te bekennen.

De koning pendelt morgen per glazen koets naar de Ridderzaal, waar hij een boodschap voorleest die iedereen al kent. We kijken terug op een wekelange opwinding over een investeringsfonds dat er misschien helemaal nooit komt. Er dan rest er maar één conclusie: de spanningsboog voor Prinsjesdag mag voortaan iets minder strak gespannen zijn.

SASKIA VAN WESTHREENEN
commentaar@lc.nl

Prinsjesdagpaar leerde in 1992 koninklijk zwaaien

SASKIA VAN WESTHREENEN

WIJNALDUM Jappie (77) en Baukje (76) Kuperus uit Wijnaldum zitten dinsdag als speciale gast in de Haagse Ridderzaal. Op zondagse schoenen en in een nieuwe broek. „Hiel bysûnder.”

Zo mal als 27 jaar geleden zal het er niet aan toegaan. Toen waren ze in diezelfde zaal.

Die 28ste april 1992 werd een dag die ze niet licht vergeten. De Wijnaldumers waren uitgenodigd voor het verhuisfeest van de vernieuwde Tweede Kamer. Commissaris Hans Wiegel lag met zijn statenjacht Friso en een flinke hoeveelheid Weduwe Joustra afgemeerd in de Hofvijver. Zijn chauffeur roeide de gasten vanaf het Binnenhof met een roeiboortje op en neer. „Se gongen der nuchter yn en kamen der dronken wer út”, gniffelt Jappie.

Ze maakten een ritje door Den Haag in de oude postkoets met twaalf Friese paarden die Wiegel vanuit Oentsjerk had laten aanrukken. „Wy moasten swaaije. Net gewoan swaaije hê, mar sa.” Jappie doet het voor. Hij wuift zijn arm statig van binnen naar buiten. In een spe-

‘Se gongen der nuchter yn en kamen der dronken wer út’

ciale gratis trein reden ze tegen middernacht weer huiswaarts. Ergens tussen Meppel en Steenwijk werd Jappie vijftig. De conducteur feliciteerde hem via de intercom. „Ik ha noch nooit safolle froulju tute.”

Toen Wim en Rita Kok werden teruggevaren van de Friso, mochten Jappie en Baukje even aan boord. Windkracht 10, het befaamde shantykoor uit Harlingen, zorgde voor de vrolijke noot in de Ridderzaal, die de hele dag vol stond met eten en drinken. „Je koene dêr de kont net keare.” Het shantykoor belandde uiteindelijk op het balkon, dezelfde plek als waar de Wijnaldumers dinsdag zullen plaatsnemen. Rij 2, stoel 16 en 17.

De Kuperussen kregen met Koningsdag allebei een lintje vanwege hun vrijwilligerswerk in Wijnaldum.

Dat was voor commissaris Arno Brok de reden om hen dit jaar uit te nodigen voor de aankomende Prinsjesdag; iedere provincie levert twee speciale balkongasten.

Hun tweede bezoek aan de Ridderzaal zal aanzienlijk chiquer verlopen dan in 1992. De uitnodigingskaarten van de Verenigde Vergadering der Staten-Generaal vielen afgelopen week in de bus. Op het briefpapier staat een gouden kroontje. Om half twaalf 's ochtends worden ze ontvangen in de Gravenkamer. Na afloop van de Troonrede krijgen ze een lunch geserveerd in de Noenzaal. Ze zijn al gescreend, weet Baukje. „Mar wy moatte de pasparten wol meinimme.”

Vanaf het balkon kunnen ze alle Kamerleden en het bijna voltallige kabinet van bovenaf aanschouwen. En de koning en koningin. „Alder-aardichst”, vindt Baukje. Het wordt voor het eerst dat ze hen van zo dichtbij zullen zien. Nu ja, op die februaridag in 1986 na, toen Willem-Alexander achter hun huis de Elfstedentocht schaatste. Jappie wijst naar buiten: „Doe hat er hjir yn 'e wâl sitten, by Reatille. Eefkes pauze. Mei in wiete kont gong er wer fierder. Mar dat wit er net mear, tink.”

Baukje en Jappie Kuperus bezoeken dinsdag tijdens Prinsjesdag voor de tweede keer de Ridderzaal. FOTO GERRIT VAN DER VEEN

gurbe

Se geane wer oan 'e swaai.

Negatief = positief

De beroemde econoom O.M. Draayer van de Stenden University is positief over de plannen van banken om naar een negatieve rente te gaan. „Dat biedt enorme kansen voor onze maatschappij. Je zult zien dat er niet snel daarna een negatieve loonronde komt. Als sparen geld kost, wil men ook niets meer verdienen. Sterker nog, men geeft zijn baas geld om te mogen werken. Dat heeft weer tot gevolg dat bedrijven en instellingen 80 procent van hun uitgaven besparen. Hiermee verdwijnen de tekorten in onder andere de jeugd- en de gezondheidszorg als sneeuw voor de zon.” „Ja”, aldus Draayer, „het is merkwaardig dat we daar nooit eerder aan hebben gedacht”.

John Ebink, Sneek

Primeur: zonneboten testen snelheid op IJsselmeer

MARIA DEL GROSSO

STAVOREN Twee zonneboten maakten zaterdag de oversteek van Stavoren naar Enkhuizen over het IJsselmeer om te testen wat wind en golfslag met de boten doen.

Solarbootteams voeren tot nu toe alleen op de Nederlandse binnenwateren. Tot zaterdag, toen twee zonneboten de oversteek over het IJsselmeer waagden. Rik Pomstra met zijn DB-20 van het Sneker Boat Racing-

team deed er 82 minuten over. Voor Jasper Spaans van het New Nexus Solar Racing-team duurde de oversteek net iets langer.

Maar het was geen wedstrijd, benadrukt Jeroen Droogsma van Solar Sport One, dat de tocht organiseerde. „Wij wilden laten zien dat je met een boot op zonne-energie volledig autonoom het IJsselmeer over kunt steken en dat hebben we hiermee bewezen.”

Tijdens het varen kon getest worden wat de weerstand van wind en

golfslag met de snelheid doet. Onderweg bleek dat beide boten het even kalm aan moesten doen om de accu's weer op voldoende capaciteit te krijgen. „Ze kunnen 35 kilometer per uur halen, maar dan ben je zo door je vermogen heen. Nu voeren ze gemiddeld 20 kilometer per uur.”

De tocht is ook gebruikt om data te verzamelen over vleugels, voortstuwingssystemen en schroeven. „Die gegevens worden gebruikt om installaties verder te ontwikkelen voor pleziervaartuigen.”